

Neumann János Számítógép-tudományi Társaság: GPS a digitális világban

Interjú Dr. Beck György elnökkel

Az IME tudományos folyóirat meghatározó szerepet tölt be az egészségügyi infokommunikáció szakszerű bemutatásában, az ágazati koncepciók és fejlesztések megismertetésében. Lapunk stratégiai együttműködést folytat a fennállásának ötvenedik évfordulóját tavaly ünneplő Neumann János Számítógép-tudományi Társasággal (NJSZT), melynek számos tisztségviselője vesz részt aktívan az IME szaklap és az országos infokommunikációs konferenciasorozat szakmai munkájában. Az NJSZT ügyvezető igazgatója, Alföldi István [1] az IME alapító tagja és Tanácsadó Testületének tagja. Kiemelkedő kapcsolatot ápolunk a társaság Orvosbiológiai Szakosztályával, melynek korábbi elnöke Prof. Dr. Kozmann György, lapunk főszerkesztője, 2018 novemberéig Dr. Kósa István szerkesztőbizottsági tagunk volt. 2018. november 5-én megtartott tisztújító közgyűlésén az NJSZT elnökévé választotta Dr. Beck Györgyöt, aki a pozíciót hat éven át betöltő Dr. Friedler Ferencről vette át a stafétát. Az új elnök ez alkalomból lapunknak adott interjújában vázolta az NJSZT előtt álló kihívásokat és az előre lépés lehetséges irányait.

– Mindenekelőtt engedje meg, hogy tolmácsoljam az IME Szerkesztőségének gratulációját, és kívánjak elnöki munkájához sok sikert! Milyen alapkoncepció mentén kívánja irányítani a társaság működését?

Ahogy azt a tisztújító közgyűlésünkön is elmondtam: napjainkban az informatika és a távközlés rohamléptékű fejlődése, a digitalizáció olyan változásokat hoz, amelyek közepette nagy igény van két alapvető tevékenységre, nevezetesen az ismeretterjesztésre és az iránymutatásra. Véleményem szerint az NJSZT az előbbieket mellett az informatikai kultúra terjesztésének is letéteményese hazánkban. Megtiszteltetés, de egyben hatalmas feladat és kihívás a társaság vezetése, mert méltónak kell lennünk Neumann életművéhez és a korábbi vezetőkhöz, akik a hazai informatika meghatározó alakjai voltak.

– Milyen célokat tűzött ki a társaság az elkövetkezendő ciklusra?

Az informatika terén végbemenő változások „úthengerként” haladnak végig a társadalmon. A kulcsszó a digitalizáció, amely életünk szinte minden területét átszövi. Nemzetközi felmérés bizonyítja, hogy egy adott ország digitalizációjának mértéke szorosan összefügg a gazdasági növekedéssel, az általános fejlettségi és termelési színvonallal. Vagyis ahol széles körben elterjedt a számítástechnikai eszközhasználat, ott a növekedésben is élen járnak. Ebben a folyamatban a lakosság is érintett, hiszen ma már mindenkinek ismerie kell ezt az új technológiát. Az NJSZT alapvető szerepet

vállal abban a tekintetben, hogy felkészíti és bevezeti a lakosságot ebbe a „szép új világba”. Erre már csak azért is nagy szükség van, mert azok között, akik járatlanok a digitális kompetenciákban, digitális írástudatlanság, egyfajta „második analfabetizmus” alakul ki. Ebben az új digitális világban a Neumann Társaság tekinthető a lakosság GPS-ének. Legfőbb célkitűzésünk, hogy társaságunk igazodási ponttá váljon: ha valaki úgy érzi, eltévedt, hozzánk fordulhat.

– Az NJSZT sikertörténetként könyvelheti el az ún. ECDL program magyarországi bevezetését. Hányan csatlakoztak eddig a programhoz, és mely korosztályok bizonyultak a legnyitottabbnak a lehetőség iránt?

Az Európai Unió által is támogatott ECDL, a világon egyélesen használható számítógép-használói jogosítvány birtokosai informatikai írástudásukat igazolhatják a világ közel százötven országában. Magyarországon 1997 óta lehet ECDL vizsgát tenni, az elmúlt több mint két évtizedben a programot koordináló NJSZT a technológia fejlődéséhez igazodva folyamatosan átdolgozta, és jelenleg is frissíti a képzés alapját képező oktatási anyagot. Az ECDL 1997-es magyarországi meghonosítása óta már több mint félmillióan vettek részt a programban. Legnagyobb hányaduk 18 év alatti (51 százalék), de a 27-45 éves korosztály (23 százalék) körében is népszerű a program, míg a 19-26 évesek a résztvevők 16 százalékát teszik ki. A 46 évesnél idősebb hallgatók összességében az ECDL-hez csatlakozók egytizedét jelentik, míg a 61 évnél idősebbek, tehát a nagyszülők korosztályának részesedése egyelőre csupán 1 százalék, de mindent elkövetünk, hogy ez az arány javuljon. A legfrissebb adataink szerint 2018-ban mintegy tízezer magyar állampolgár csatlakozott az ECDL programhoz, ebben az évben döntő többségük (74,2 százalék) diákként vágott bele a számítógép-használói jogosítvány megszerzésébe. Jelenleg 200 vizsgaközpontunk van, melyek Magyarország területének nagy részét lefedik. A vizsgaközpontjainkban közreműködő elkötelezett oktatók hathatós támogatása nagyon fontos a szakmaiság szempontjából.

– Mindezen túl milyen tevékenységeket kezel még kiemelten a társaság?

Az NJSZT hitvallása: „Megőrizni a múlt értékeit, alkalmazkodni a jelenhez, befolyásolni a jövőt.” Ennek szellemében, a jelenkori kihívásoknak történő megfelelés mellett kulcsterületünk a hagyományok ápolása. Kiemelten kezeljük például a Szegeden létesített informatikatörténeti múzeumunk fejlesztését és bővítését. Sokat tett a hazai számítástechnika történetének ápolásáért, a tárgyi emlékek összegyűjtéséért és az eszközök megőrzéséért Kovács Győző, társaságunk egykori legendás főtájkára, aki korábban az IME szaklapban is publikált egy igen érdekes és tartalmas összeállítást Neumann

János életéről és munkásságáról [2]. Neki állítottunk emléket a „Győző győzött” című kiállításunkkal, amely budapesti és szegedi helyszíne után tavaly szeptemberben Túrkevére, a Finta Múzeum Vadász Pál Kiállítótermébe vándorolt.

Fő feladataink közé soroljuk a jövő szempontjából rendkívül fontos tehetséggondozást is. Számos programozó versenyt támogatunk, és a megmérettetésen legjobbnak bizonyuló fiatalokat felkészítjük a diákolimpián történő részvételre. 2020-ban nagy kihívás vár ránk, ugyanis hazánk rendezheti meg a regionális diákolimpiát. Nemcsak a programozásban, hanem a robotika és a mesterséges intelligencia területén jeleskedő fiatal tehetségeket is elkötelezetten támogatjuk. Részt veszünk a World Robot Olympiad™ (WRO™) elnevezésű nemzetközi robotprogramozási verseny Magyarországon történő megrendezésében, melyhez szakértőink nyújtanak szakmai segítséget. A versenysorozat történetében először európai helyszínen, mégpedig Győrben rendezik meg idén november 8-10. között a 16. WRO™ világdöntőt hatvanöt ország csaknem háromezer, 9-25 év közötti versenyzőjének részvételével. Fontosnak tartom megemlíteni, hogy a rohamosan fejlődő robotika és mesterséges intelligencia elterjesztése érdekében társaságunk feladatának tekintti a megfelelő tudás-szinttel rendelkező gyakorlati szakemberek képzését.

– A jövő szakembereire egyre inkább szükség lesz a gazdaság különböző területein. Gondolkodik-e a társaság a for-profit szféra szereplőivel kialakítandó együttműködésen?

Bizonyos területeken már elindult az együttműködés, és a következő időszak egyik nagy kihívásának tekintem a nagy informatikai és távközlési cégekkel történő kapcsolatépítést és kooperációt. Mint azt korábban említettem, ma már az élet és a gazdaság minden területén szükség van az átfogó infokommunikációs ismeretekre és alapkészségekre. Ebből adódóan potenciális partnerünk lehet minden infokommunikációval foglalkozó vállalat, függetlenül attól, hogy a gazdaság mely területén tevékenykedik.

– Lendületesen fejlődik az egészségügyi informatika is. Ebből a szempontból mely területek jelenthetik a jövő útját a gyógyászatban?

Kulcsterület a távgyógyászat és a telemedicina, melyek egyre inkább növekvő adatátviteli igénye új technológiák fejlesztését és alkalmazását követeli meg. A robotokkal végzett távsebészet szinte készletelés nélküli, azonnali adatkapcsolatot igényel két távoli ellátóhely között. Erre lesz alkalmas az ún. 5G technológia, amely folyamatosan rendelkezésre álló, villámgyors kapcsolattal képes kiszolgálni a robotokat. Alkalmazásával minimálisra csökkenthető a késleltetés az orvosi robotikában és a távgyógyászatban, ami rendkívül fontos a műtéti kockázatok kiküszöbölése szempontjából. Az informatika által támogatott 5G technológia egyre több területen, például az önvezető autók fejlesztésében is megjelenik, bevezetése azonban költséges és tökeigényes beruházásokat kíván meg.

– Ahogy húsz éve még elvélve láttunk a kórházakban CT-t és MR-t, és a nagyon drága intervenciós radiológiai eljárásokkal is ritkán találkoztunk, úgy ma már ezek a képalkotó eszközök és technikák széles körben elterjedtek.

Így van, ahogy rövidesen a géntérképek is hozzáférhetőek lesznek a lakosság számára, köszönhetően az újgenerációs szekvenálógépek megjelenésének. Ma már azt is megtehetjük, hogy saját DNS mintánk alapján kiderítsük, honnan származnak az őseink. A fejlődés nem áll meg, és csak az anyagi lehetőségeink szabnak korlátot annak, hogy milyen mértékben élünk a „szép új világ” kínálta lehetőségekkel.

– A hazai egészségügyi ellátórendszer közelmúltbeli vívmánya az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Tér (EESZT) kialakítása és bevezetése, melynek folyamatáról lapunk végig tudósított. Már az alkalmazás időszakában járunk, azonban elmaradt a felhasználók megfelelő felkészítése. Milyen eszközökkel támogathatja az NJSZT a rendszerhasználók ilyen irányú ismereteinek gyarapítását?

Az EESZT megvalósítása óriási előrelépés, egyben komoly technológiai és biztonságtechnikai kihívás is. Amiben társaságunk szerepet vállalhat, az a felhasználók, illetve a rendszer működtetőinek képzése. Részt tudunk venni egyrészt az e-Receptet használó lakosság, másrészt az elektronikus receptet felíró orvosok és a gyógyszerárakban dolgozó kiszolgáló személyzet képzésében. Amennyiben tömeges igény jelentkezne a lakosság részéről az egészségügyi adatkezelési ismeretek megszerzése iránt, semmi akadálya nincs annak, hogy az ECDL keretében új, erre vonatkozó modult alakítsunk ki, és eljuttassuk az információt a lakosságnak. Ahogy korábban a nem informatika szakos tanárok részére kifejlesztett IKT (Interaktivitás, Kreativitás Tanároknak) tananyag megalkotásával segítettük a pedagógusok ilyen irányú fejlődését, úgy az e-Egészségügy folyamatát is támogatni tudjuk egy hasonló modul kidolgozásával. Mindehhez fontos hozzátenni: nem csak a lakosság körében van szükség ilyen irányú képzésre, hiszen az egészségügyben zajló informatikai változások megkövetelik, hogy az ellátórendszerben dolgozó orvosok, asszisztensek és ápolók készség szinten kezeljék a modern digitális eszközöket és eligazodjanak az EESZT rendszerében.

– Lapunk stratégiai kooperációt folytat az NJSZT Orvos-biológiai Szakosztályával, melynek korábbi és jelenlegi vezetői közül többen tagjai az IME Szerkesztőségének. Ön szerint milyen irányban folytatható az együttműködésünk?

Az 1970 óta működő Orvos-biológiai Szakosztály alapvető célja az orvosi – biológiai – egészségügyi informatika területén a tudományos közélet megerősítése, egy életképes, és nemzetközi mércével mérve is színvonalas, önszerveződő szakmai közösség fenntartása. Ennek fontos eleme a különböző kutatóműhelyek megmérettetése a nyilvánosság előtt, amire az évente megrendezésre kerülő, Neumann Kollokvium elnevezésű vándorgyűlésünkön túl jó alkalmat kínálnak az IME országos konferenciái, illetve a kutatási eredmények publikálása az IME szaklap hasábjain. 2017-ben a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság a számítástechnika oktatásban és népszerűsítésében mutatott kiemelkedő teljesítményéért Tamás Éva lapigazgató részére a Tarján-emlékérem kitüntetését adományozta. A jövőbeni együttműködésre vonatkozóan konkrétumról még nem tudok beszé-

molni, mivel jelenleg zajlik a következő ciklusra vonatkozó stratégia kialakítása. Annyi bizonyos, hogy társaságunkban az Orvos-biológiai Szakosztály képviseli az egyik legerősebb szervezeti egységet, ezért továbbra is kulcsfontosságúnak tekintjük az ott zajló munka eredményeinek széleskörű artikulálását, és ebben számítunk az IME szaklap közreműködésére is.

– Lapunk fontos küldetése az orvos-biológiai kutatások, a sikeres K+F projektek bemutatása. Számos publikációt közzeltünk, többek között veszteprémi és szegedi kutatók tollából, sokuk előadása el is hangzott az IME Infokommunikációs Konferenciáin. Azt tapasztaljuk azonban, hogy a bemutatott kutatási eredmények nemigen hasznosulnak a hazai egészségiparban. Ön lát esélyt arra, hogy az NJSZT közreműködjön a kutatói és az ipari szféra összekapcsolódásában?

Társaságunk elsősorban a képzési programokban vállal hangsúlyos szerepet, de kutatási, fejlesztési, oktatási és továbbképzési programokat is véleményez, valamint részt

vállal a kidolgozásukban is. Tevékenységi területünkön kapcsolatot tartunk fenn különféle bel- és külföldi szervezetekkel, tagként képviseljük Magyarországot hazai, illetve nemzetközi tudományos szervezetekben. Számos szervezettel ápolunk szoros szakmai kapcsolatot, és közös projekteken is dolgozunk, például az osztrák kollégákkal egy a robotika és a mesterséges intelligencia oktatását támogató segédanyagot állítunk jelenleg össze. Ahogy említettem, napirendre tűztük az ipari szereplőkkel történő kapcsolatépítés és együttműködés lehetőségeinek áttekintését is. Mint ahogy azt programunkban megfogalmaztuk, az NJSZT céljának tekinti, hogy a már meglévő területi és szakmai közösségek aktív működtetése mellett új szakmai közösségek létrehozására is törekedjen, illetve az ilyen irányú kezdeményezésekre nyitott legyen. Ebben a folyamatban figyelembe kell vennünk a hazai és nemzetközi informatikai kutatás-fejlesztés trendjeit, a kutatóintézetek, az ipari fejlesztőcsoportok és a felsőoktatás megváltozó helyzetét és törekvéseit is.

*Az interjút készítette Dévényi Dömötör,
szerkesztette Boromisza Piroska*

IRODALOMJEGYZÉK

[1] Boromisza Piroska: Ötvenéves a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság – Interjú Alföldi István igazgatóval (IME 2018/8. szám)

[2] Kovács Győző: Neumann János élete és munkássága (IME 2003/8. szám)

NÉVJEGY

Dr. Beck György 1978-ban végzett matematikusként a szegedi József Attila Tudományegyetemen és 1982-ben szerzett matematikai doktori címet. 1978-tól a Számítógép-Alkalmazási Kutató Intézetben (SZÁMKI) matematikai algoritmusokkal és szoftverfejlesztéssel foglalkozott tudományos munkatársként, majd a jogutód SZÁMALK 1984-es

megalakulásától tudományos főmunkatársaként dolgozott. Osztályvezetőként rendszerszoftverek és alkalmazások fejlesztését irányította. Időközben 6 hónapig a DTU-n, a Dán Műszaki Egyetemen tudományos ösztöndíjjal oktatott és kutatásokban vett részt. 1990-ben egyik alapítója volt az amerikai Digital Equipment Corporation magyar leányvállalatának. Először szoftvertámogatási vezető, majd üzletág igazgató, később a cég kereskedelmi igazgatója volt. 1994-ben nevezték ki a Digital Magyarország vezérigazgatójává. A Digital cég Compaq által történő felvásárlása után 1998 júliusában ő lett a Compaq magyarországi vezetője. 2000 nyaráról magyarországi megbízatása megtartása mellett a magyar, a cseh, a lengyel és a szlovák Compaq leányvállalatokat magába foglaló Közép-Kelet európai ország csoport vezérigazgatói feladatait is ellátta. A HP és a Compaq 2002-

es egyesülése után a HP Magyarország vezérigazgatója volt. 2007 januárjában csatlakozott a világ vezető mobil távközlési vállalatához, a Vodafone-hoz, ahol a magyar leányvállalat vezérigazgatói feladatát látta el, majd 2011 októberétől a Vodafone Magyarország elnökeként folytatta munkáját. 2011-óta a Budapesti Corvinus Egyetem és 2014-óta a SEED, (School for Executive Education and Development) Menedzser Iskola oktatója. Számos szervezet vezető tisztségviselője, a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság elnöke, a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségének és a Magyar Vízilabda Szövetségnek társelnöke. A Felügyelő Bizottság elnöke a Day One Capital befektetési társaságnál. A hazai informatikáért folytatott tevékenységéért 1996-ban Neumann-díjjal jutalmazták, 1997-ben és 1999-ben az Év Informatikai Menedzsere, 2000-ben pedig az Év Menedzsere díjban részesült. 2003-ban elnyerte a „leginspirálóbb vezető” díját, 2004 elején pedig az Ernst and Young „Az év üzletembere” választásán „A példakép” díjának győztese. 2004-ben szülővárosától, jelenlegi lakhelyétől, Cegléd-től díszpolgári címet kapott. 2005. augusztus 20-án a Magyar Köztársaság Elnöke a Magyar Köztársasági Érdemrend Tiszti Keresztjével tüntette ki. 2007-ben az IVSZ a Pro Informatika díjjal ismerte el munkáját és 2017-ben a Menedzserek Országos Szövetsége Életmű díjban részesítette.